

Utvecklingsstöd för idrottsförenings- verksamheten 2013–2021 och avlönat arbete i finländska idrottsföreningar

Sammanfattning

Kati Lehtonen, Matti Hakamäki, Tuomas Kukko & Samuli Oja

**Utvecklingsstöd för idrottsföreningsverksamheten 2013–2021 och avlönat arbete
i finländska idrottsföreningar**

Kati Lehtonen, Likes, Jyväskylä Yrkeshögskola

Matti Hakamäki, Likes, Jyväskylä Yrkeshögskola

Tuomas Kukko, Likes, Jyväskylä Yrkeshögskola

Samuli Oja, Likes, Jyväskylä Yrkeshögskola

Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 405. Jyväskylä Yrkeshögskola.

ISBN 978-951-790-557-2

ISSN 2342-4788

Jyväskylä 2022

Finansiering: undervisnings- och kulturministeriet

© Författarna och Jyväskylä Yrkeshögskola 2022

Introduktion

Denna sammanfattning innehåller grundläggande information om det utvecklingsstöd för föreningsverksamhet som Undervisnings- och kulturministeriet (OKM-UKM) har beviljat för perioden 2013–2021 och beskriver utvecklingen av den avlönade sysselsättningen i finländska idrottsföreningar på basis av statistiska uppgifter. Utvecklingsstöd för idrottsföreningsverksamhet har delats ut från intäkterna från spelverksamheten sedan 1999. Fram till 2012 var det de nationella idrottsorganisationer som ansvarade för ansöknings- och distributionsprocessen för utvecklingsstödet. Från och med 2013 har idrottsansvarsområdet vid undervisnings- och kulturministeriet varit förvaltare av åtgärderna för tillämpning och fördelning av stödet.

Lokala, registrerade föreningar som organiserar idrott och/eller fysisk aktivitet har kunnat ansöka om bidrag. Bidraget beviljades mottagaren som ett diskretionärt (anriktat) särskilt bidrag. Sedan 2009 har bidrag beviljats både för rekrytering av personal (lönestöd) och för allmän klubb- och idrottsföreningsutveckling, t.ex. utbildning av tränare, inrättande av nya grupper eller strategiskt arbete (verksamhetsstöd).

Idrottsklubbarna har kunnat ansöka om stöd elektroniskt genom Suomisport-systemet som drivs av Olympiska kommittén. Besluten om vilka projekt som ska stödjas föreslås av den berörda tjänstemannen vid utbildnings- och kulturministeriet och de slutliga besluten fattas av idrottsministern. Idrottsförbunden och de regionala organisationerna har deltagit i processen och lämnat synpunkter på projektens innehåll, nödvändighet och genomförbarhet. Stiftelsen för främjande av idrott och folkhälsa (LIKES) har sedan 2005 ansvarat för uppföljning och utvärdering av stödet till klubbarna. Övervakningen och utvärderingen har finansierats av undervisnings- och kulturministeriet.

Material som används

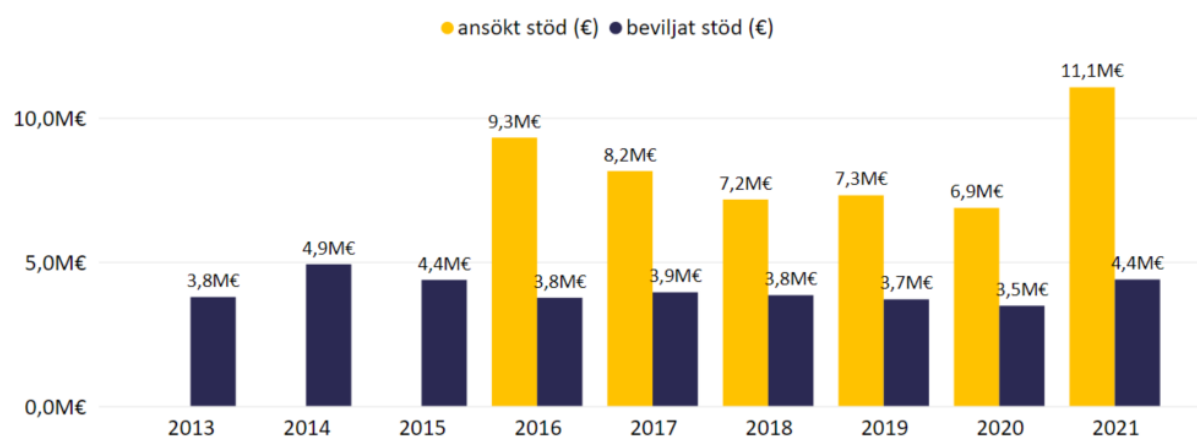
Stöd till utveckling av idrottsföreningsverksamhet: I sammanfattningen används projektregistret, som består av bidragsansökningar som lämnats in av de sökande till undervisnings- och kulturministeriet. Bidragen delas ut årligen. Dessutom har frågeformulär och årliga övervakningsrapporter använts. En enkät om konsolideringen av lönearbete genomfördes våren 2019 för 379 idrottsföreningar som fick bidrag för lönearbete mellan 2014 och 2016. Totalt 166 klubbar och föreningar svarade på den elektroniska enkäten. Frågeformuläret användes för att samla in uppgifter om föreningarnas ekonomi och medlemskap, uppgifter om rekryteringsprocessen samt övervakningsuppgifter om organisation, inriktning och konsolidering av rekryteringen.

Statistiska uppgifter om lönearbete i idrottsföreningar: Statistiken över idrottsföreningarnas omsättning, löner och arbetsår har sammanställts med hjälp av statistiken över 2 865 ideella föreningar för åren 2013–2018, som erhållits som en separat körning från Statistikcentralen (Statistikcentralen 2020a). Uppgifterna grundar sig på organisationernas bokslut och säsongsvisa skatteuppgifter. Uppgifterna omfattar också klubbar som har anställt anställda på kortare kontrakt, till skillnad från t.ex. skatteförvaltningens arbetsgivarregister.

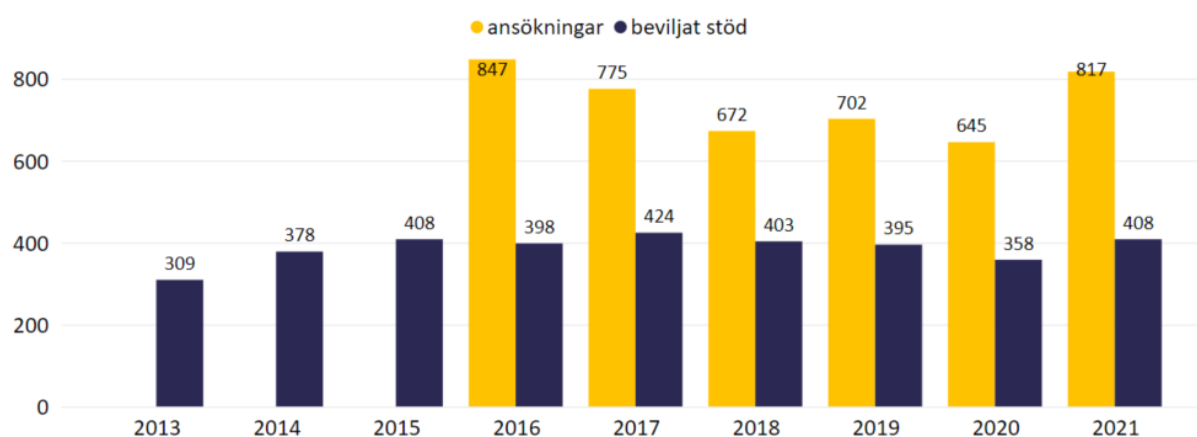
Grundläggande information om stöd för utveckling av föreningsverksamhet

Under de senaste 23 åren har totalt 59,7 miljoner euro beviljats för 9 702 projekt (Oja 2021). I euro räknat har merparten av stödet fördelats mellan 2013 och 2021, med totalt 3 481 projekt som fått 36,2 miljoner euro (figurerna 1 och 2). Det fanns 1 994 operativa projekt som fick 14,3 miljoner euro av det totala beloppet. Mellan 2013 och 2021 fanns det 1 487 rekryteringsprojekt som fick sammanlagt cirka 21,8 miljoner euro i stöd (Seuratuki-Virveli 2021).

Under de senaste sex åren har det genomsnittliga beloppet för föreningsverksamhetsbidrag varierat mellan 6 850 och 8 500 euro. Bidragen för rekrytering av avlönat arbete har varit betydligt högre (12 000–15 000 euro). Enligt ministeriets riktlinjer för ansökan var det högsta bidraget år 2021 25 000 euro och det lägsta 2 500 euro.

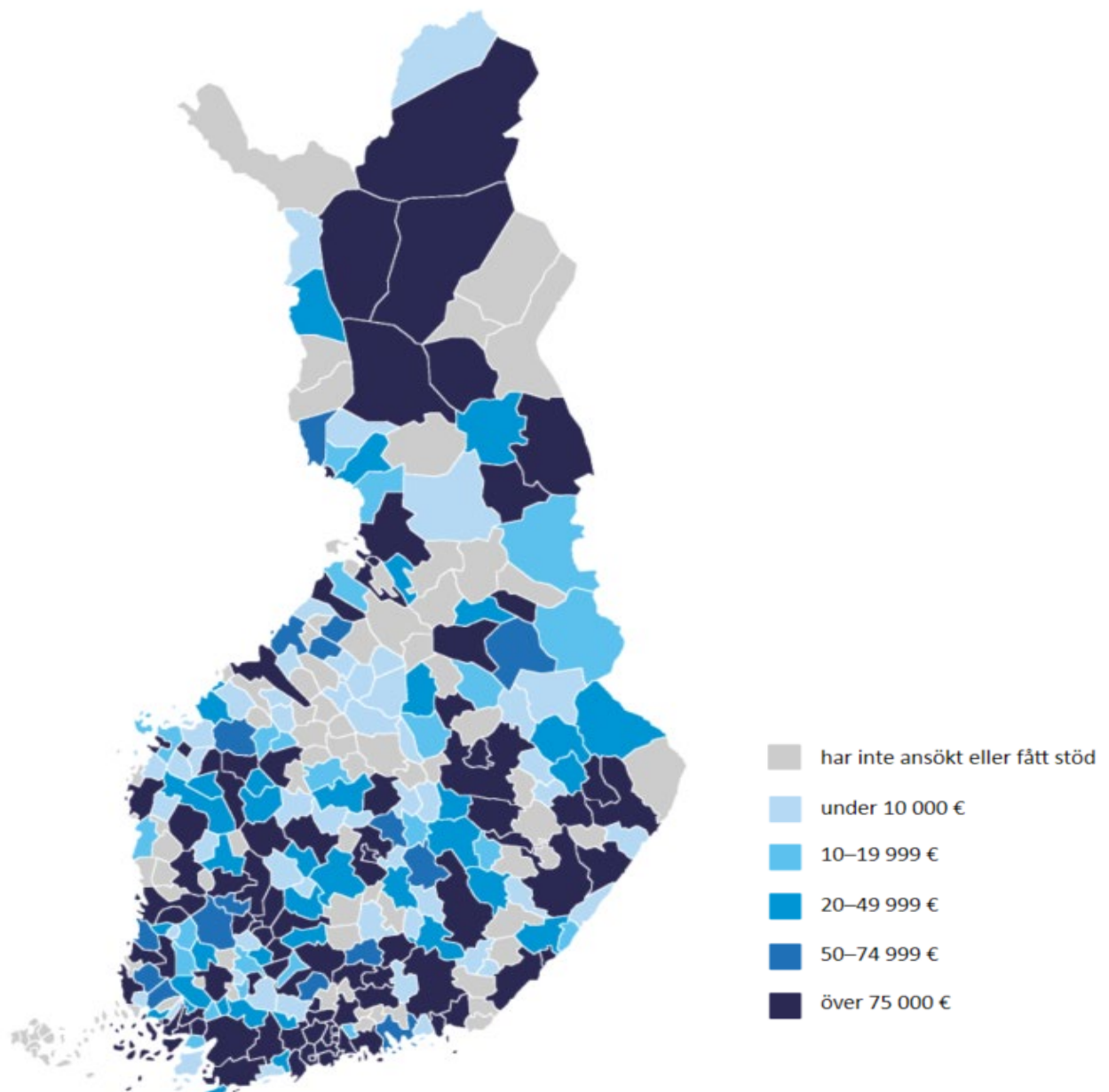
FIGUR 1 Ansökan om och beviljat stöd för utveckling av föreningsverksamhet (euro).

FIGUR 2 Ansökan om och beviljande av stöd för utveckling av föreningsverksamhet (antal).

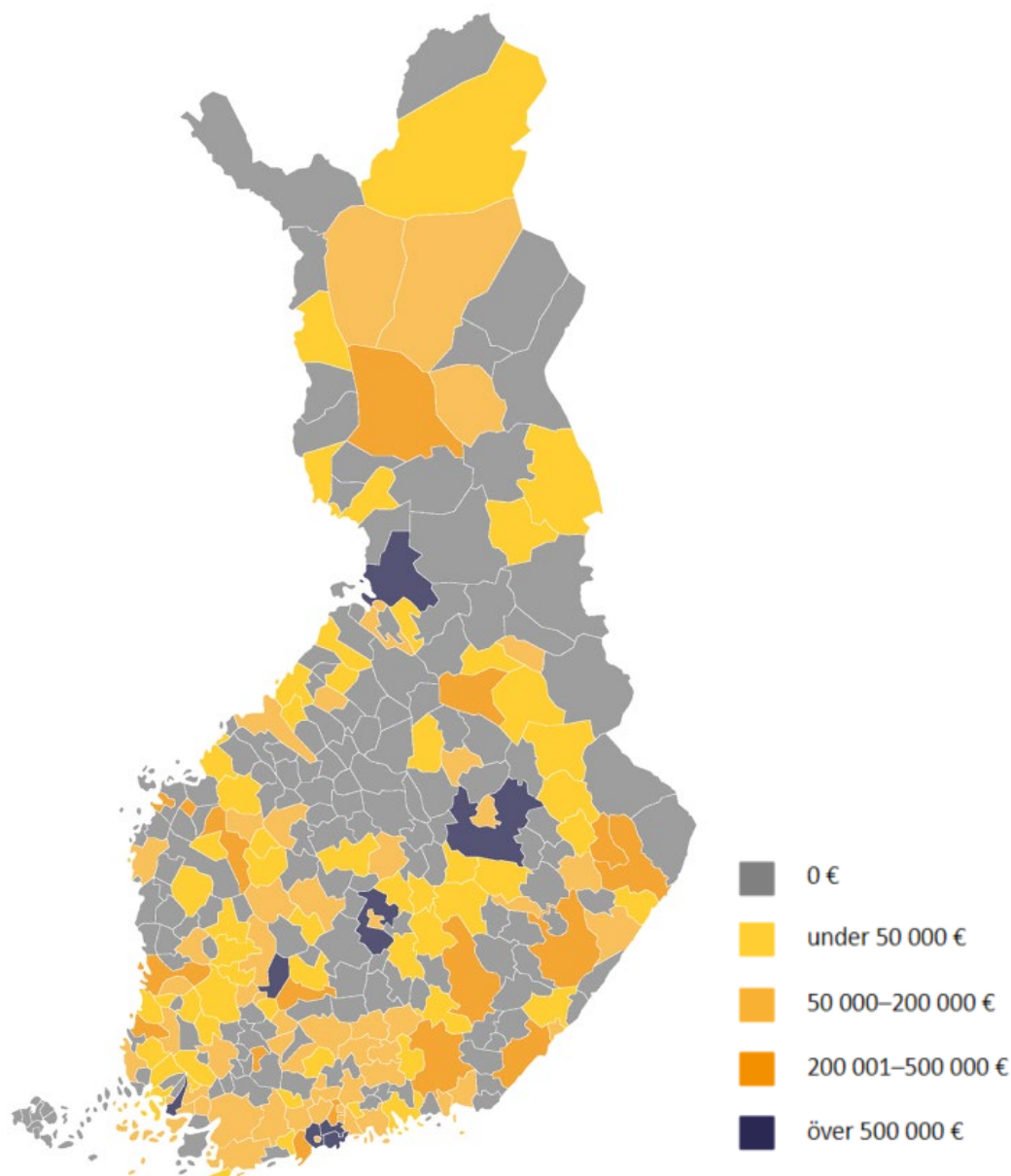
När det gäller klubbarnas hemkommun har 218 idrottsföreningar i olika kommuner beviljats utvecklingsstöd mellan 2013 och 2021 (figur 3). Idrottsföreningar från 91 kommuner har antingen inte ansökt om eller inte fått stöd. Majoriteten av projekten är inriktade på städer i eller i närheten av de största landskapscentrumen. I de kommuner där de klubbar som fått utvecklingsstöd befinner sig bor 95 procent av Finlands barn och ungdomar i åldern 6–16 år.

FIGUR 3 Beviljade bidrag per kommun.

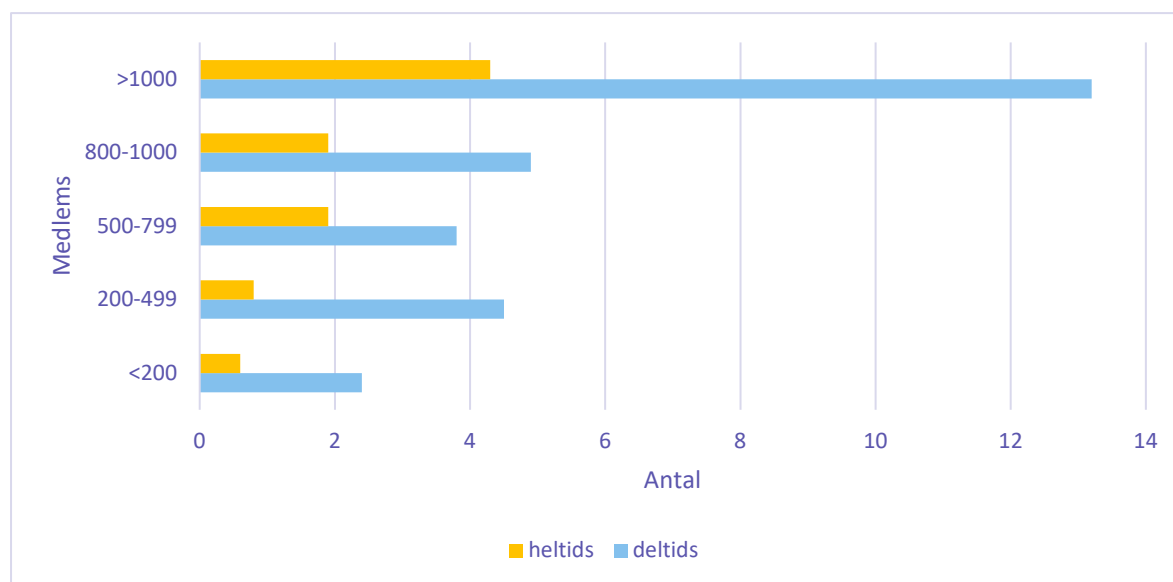
Avlönat arbete i föreningarna som får utvecklingsstöd

Var fjärde klubb som fick lönesubventioner hade sin hemkommun i Nyland (figur 4). Regionerna Österbotten, Mellersta Österbotten och Kajanaland framställs som stora grå områden på kartan. I dessa områden finns det många kommuner där inga anställda har rekryterats till idrottsföreningar med hjälp av utvecklingsstödet. På samma sätt har t.ex. endast nio av 23 kommuner i Mellersta Finland beviljats anställningsstöd. En betydande del av stödet har gått till Jyväskylä, den största staden i landskapet. De mörkblå områdena är de största tätorterna i Finland. Större delen av föreningsstödet för löneanställning har gått till klubbar som är verk-samma i storstäderna. (Turunen et al. 2020.)

FIGUR 4 Anställningslönestöd som beviljas enligt klubbarnas hemort, 2013–2020.

De idrottsföreningar som fick anriktat utvecklingsstöd för att anställa personal hade oftast deltidsanställningar, oberoende av antalet medlemmar i klubben. (Figur 5). I genomsnitt anställdes personal på heltid av klubbar med en årlig budget på minst 250 000 euro eller med minst 500 medlemmar.

FIGUR 5 Lönearbete i arbetsgivarföreningar efter antalet klubbmedlemmar 2016–2018.

I en enkät om konsolidering av lönearbete (Turunen et al. 2019) fick klubbrepresentanterna frågan: "Hur många anställda hade din klubb före det första OMC-stödda lönestödprojektet och hur många är det nu?". Respondenterna angav antalet anställda i olika svarsfält baserat på antalet arbetade timmar (tabell 1). Majoriteten av de anställda i idrottsföreningar arbetade mindre än 10 timmar per vecka. Det genomsnittliga antalet sådana avtal per klubb vid tidpunkten för undersökningen var 5,9, vilket är nästan dubbelt så många som före lönestödprojektet. Antalet heltidsanställda hade också ökat från i genomsnitt cirka en heltidsanställd till nästan två. De heltidsanställda utgjorde ungefär en femtedel av de deltidsanställdas antal.

TABELL 1 Arbetstagare efter typ av anställningsförhållande och antal arbetade timmar i arbetsgivarföreningarna.

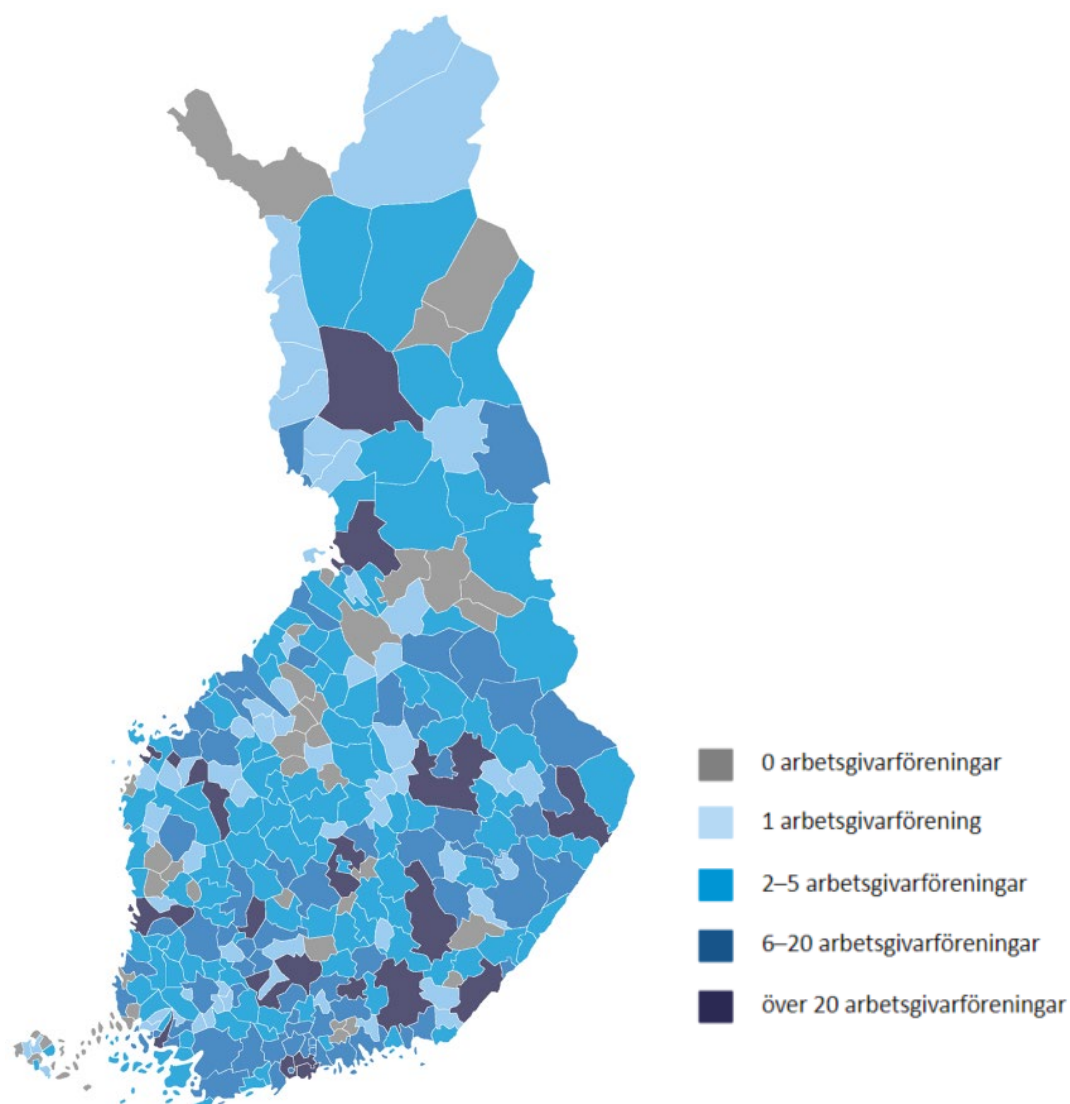
<i>form av anställningsavtal</i>	<i>Förr the lönestöd</i>		<i>Efter the lönestöd</i>	
	<i>total</i>	<i>person/ förening</i>	<i>total</i>	<i>person/ förening</i>
<i>deltids (under 10 timmar/veckan)</i>	416	3,1	784	5,9
<i>deltids (10–20 timmar/veckan)</i>	115	0,9	215	1,6
<i>deltids (över 20 timmar/veckan)</i>	90	0,7	150	1,1
<i>heltids</i>	122	0,9	239	1,8

Enligt resultaten av projektövervakningen av utvecklingsstödet till klubbarna hade ungefär varannan förening som fick utvecklingsstöd en anställd efter bidragsperiodens slut. Ju fler år en klubb hade fått stöd, desto större var sannolikheten att anställningsförhållandet skulle fortsätta efter stödperiodens slut. Idrottsföreningar som hade anställt flera arbetstagare hade större sannolikhet att kunna fortsätta anställningsförhållandet än klubbar som hade anställt sin första arbetstagare med stöd. Orsakerna till uppsägning av anställning var oftast relaterade till klubbens ekonomiska problem, svårigheter med arbetsinriktning eller personalrelaterade frågor, t.ex. att man flyttar till andra arbeten. (Rieki & Hentunen 2017.) Rekryteringen av en anställd ansågs också vara en alltför tung process; en lämplig anställd kunde inte hittas eller så stämde arbetsuppgifterna och den anställdes kompetens inte samman. (Turunen et al. 2019).

En nyckelfaktor för att skapa ett stabilt anställningsförhållande efter det att projektstödet upphörde var ett tillräckligt stort antal föreningsmedlemmar. Den viktigaste inkomstkällan för klubbarna för att fortsätta anställa personal var medlems- och aktivitetsavgifter (90 %). Den näst vanligaste inkomstkällan var bidrag och stöd (64 %) och den tredje var intäkter från evenemang (48 %). Övriga inkomster som klubbarna rapporterade var bl.a. sponsring (35 %), försäljning (7 %) och hyres- eller träningsintäkter (6 %). (Turunen et al. 2019.)

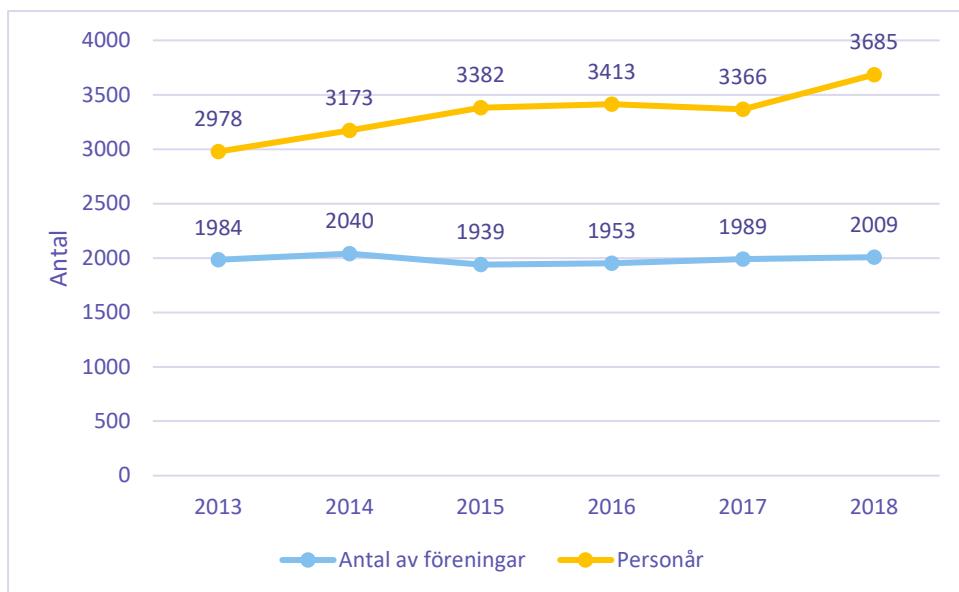
Lönearbetet i finländska idrottsföreningar

Enligt Statistikcentralens uppgifter fanns det år 2018 ideella idrottsföreningar som arbetsgivare i 263 kommuner i Finland, dvs. 85 % av kommunerna (figur 6) (Statistikcentralen 2020). Helsingfors (185 klubbar), Esbo (67), Uleåborg (65), Jyväskylä (61), Tammerfors (61), Vanda (56), Åbo (54), Kuopio (45) och Lahtis (42). Majoriteten av kommunerna (56 %) hade högst fem arbetsgivarföreningar.

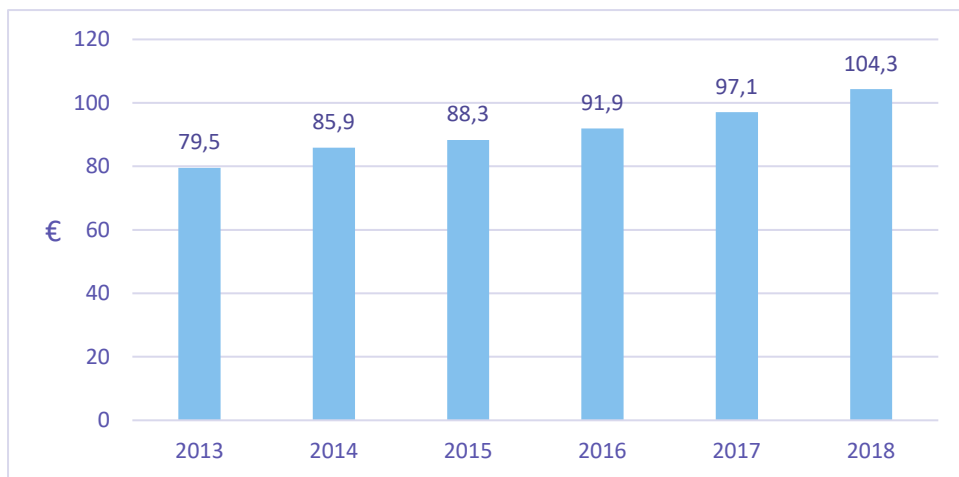
FIGUR 6 Antalet arbetsgivarföreningar per kommun 2018 (Statistikcentralen 2020).

Arbetets volym i idrottsföreningar har ökat nästan varje år i antal personår (figur 7). Personåren beräknas för både heltids- och deltidsanställningar. Det avlönade arbetet i finländska idrottsföreningar har ökat med cirka 700 personår mellan 2013 och 2018, dvs. med 24 procent. Antalet personår har ökat från 1,5 till cirka 1,8 personår per idrottsförening. (Statistikcentralen 2020.)

FIGUR 7 Antalet ideella idrottsföreningar som arbetsgivare och antalet arbetsår mellan 2013 och 2018 (Statistikcentralen 2020).

Idrottsklubbarnas totala lönekostnader har ökat med 24,8 miljoner euro mellan 2013 och 2018 (figur 8). Lönesumman har ökat varje år, en trend som har varit stabilare än ökningen av antalet personår.

FIGUR 8 Lönesumma i ideella idrottsföreningar 2013–2018 (Statistikcentralen 2020).

Slutsatser

- Enligt idrottsföreningarnas hemkommun har utvecklingsstöd på nästan 37 miljoner euro beviljats i 218 kommuner mellan 2013 och 2021. 95 % av barnen och ungdomarna i åldern 6–16 år i Finland bor i hemkommunerna för de föreningar som får utvecklingsstöd.
- Enligt resultaten av projektövervakningen av utvecklingsstödet till klubbarna hade ungefär varannan förening som fick utvecklingsstöd en anställd efter bidragsperiodens slut. Det är troligast att anställningen har stabiliserats i de klubbar där det fanns en tillräckligt stor gräsrots- och ekonomisk volym och där en heltidsanställd hade anställts med hjälp av stödet. Den anställdes lönekostnader täcktes i allmänhet (90 %) av medlems- och aktivitetsavgifter efter det att stödet upphörde.
- Uppgifterna bekräftar tidigare analys att ungefär en femtedel av föreningarna framträder som arbetsgivare (Koski & Mäenpää 2018) och att det är lättare att etablera lönearbete i de klubbar som har tidigare erfarenhet av att anställa avlönad personal (t.ex. Rieki & Hentunen 2017). Med andra ord kan de idrottsklubbar där frågor om lönearbete och arbetsgivarpraxis är etablerade anställa allt fler arbetstagare.
- Totalt sett har antalet avlönade anställningar i finländska idrottsföreningar ökat. Mellan 2013 och 2018 ökade den avlönade sysselsättningen i idrottsklubbar med cirka 700 personår, från 1,5 per klubb till cirka 1,8. Under samma period ökade av idrottsklubbarnas utbetalda löner från 80 miljoner euro till 104 miljoner euro.
- Ökningen av sysselsättningen i idrottsföreningar är i linje med sysselsättningsutvecklingen inom den övriga tredje sektorn (Ruuskanen m.fl. 2013; Statistikcentralen 2020c). Även om det finns arbetsgivarföreningar i mer än 80 procent av kommunerna är lönearbete och arbetsgivarföreningar koncentrerade till de stora kommunerna, särskilt i huvudstadsregionen.
- Det finns bristande information om deltids-, säsongs- och/eller avgiftsbaserat arbete i idrottsklubbar. Bristen på uppgifter gör det bland annat svårt att ta reda på det. Till exempel skiljer Statistikcentralens säsongsbaserade skattedata inte mellan anställningsförhållanden i klubbar, och än så länge måste man förlita sig på klubbarnas självrapportering. Det finns ingen gemensam begreppsram och förståelse inom ämnet.

Litteratur

- Koski, P. & Mäenpää, P. 2018. [Suomalaiset liikunta- ja urheiluseurat muutoksessa 1986–2016](#). Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:25.
- Oja, S. 2021. [Seuratukihankkeiden hakemusarviointi 2021](#). Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 399.
- Rieki, M. & Hentunen, J. 2017. [Työntekijän palkkaaminen seuratuella avulla](#). Kyselyn tuloksia työntekijän rekrytoimisesta urheiluseuraan vuosilta 2013–2016. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 322.
- Ruuskanen, P., Selander, K. & Anttila, T. 2013. Palkkatyössä kolmannella sektorilla. Työ- ja elinkeinoelämän julkaisuja. Työ ja yrittäjyys 20/2013.
- Statistikcentralen 2020. Erillisajo voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen tietokannasta. Toimiala 93120 (Urheiluseurojen toiminta).
- Seuratuki-Virveli 2021. [Seuratuella kehittämistuen seuranta 2012–2021](#). Jyväskylä: Likes.
- Turunen, M., Turpeinen, S., Lehtonen, K., Inkinen, V., Hakonen, H. & Laine, K. 2019. [Palkkatyösuhteiden vakiintuminen suomalaisissa urheiluseuroissa](#). Likes.
- Turunen, M., Turpeinen, S., Inkinen, V. & Lehtonen, K. 2020. Palkkatyö urheiluseuroissa. Urheiluseurat työnantajina 2013–2020. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 385.